

ISSN 2181-6833

PEDAGOGIK MAHORAT

4
2023

PEDAGOGIK MAHORAT

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

4-son (2023-yil, may)

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2023

IVEN TEXNOLOGIYASI VOSITASIDA BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING KASBIY MAHORATINI OSHIRISH METODIKASINI TAKOMILASHTIRISH

*Turayeva Oygul Siroj qizi,
Buxoro davlat universiteti tayanch doktaranti*

Mazkur maqolada IVEN (ixtirochilik vazifalarini yechish nazariyasi) texnologiyasi vositasida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish metodikasini takomilashtirish haqida ma'lumot berib o'tilgan. IVEN (ixtirochilik vazifalarini yechish nazariyasi) texnologiyasi, uning ma'no mohiyati, undagi o'ziga xoslik va imkoniyat, ta'lim tizimidagi nazariya bilan amaliyotning o'zaro bog'ligi, jamiyat, mamlakat taraqqiyotini innovatsion rivojlantirishdagi ahamiyati, kompetentli kadrlarni zamonaviy bilimlar bilan qurollantirish, ularda ijodkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishda IVEN texnologiyasidan foydalanishning dolzarbligi haqida fikrlar bayon etilgan.

Kalit so'zlar: *ixtiro, malaka, tajriba, o'qituvchi, sifat va samaradorlik, ta'lim nazariyasi, kasbiy mahorat.*

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДИКИ ПОВЫШЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ НАВЫКОВ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ С ПОМОЩЬЮ ТЕХНОЛОГИИ IVEN

В данной статье представлена информация по совершенствованию методики повышения квалификации будущих учителей посредством технологии IVEN (теория решения изобретательских задач). В статье рассматриваются технология IVEN (теория решения изобретательских задач), её значение, её уникальность и возможности, взаимосвязь теории и практики в системе образования, её роль в инновационном развитии общества, развитии страны, обеспечение грамотных кадров современными знаниями, вооружение, в котором высказываются мнения об актуальности использования технологии IVEN при развитии творческих способностей.

Ключевые слова: *изобретательность, компетентность, опыт, педагог, качество и эффективность, теория образования, профессиональная экспертиза.*

IMPROVING THE METHODOLOGY OF PROFESSIONAL SKILLS IMPROVEMENT OF FUTURE TEACHERS THROUGH IVEN (INVENTIVE PROBLEM SOLVING THEORY) TECHNOLOGY

This article provides information on improving the methodology of improving the professional skills of future teachers by means of iven (theory of solving inventive tasks) technology. IVEN (theory of solving inventive tasks) technology, its essence, its uniqueness and opportunity, the interrelationship between theory and practice in the educational system, its importance in the innovative development of society, the country's development, competent personnel with modern knowledge arming, in which opinions are expressed about the relevance of using IVEN technology in the development of creative skills.

Key words: *invention, competence, experience, teacher, quality and efficiency, theory of education, professional expertise.*

Kirish. IVEN (Ixtirochi muammolarni hal qilish nazariyasi) texnologiyasi bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish metodologiyasini takomillashtirishda foydali vosita bo'lishi mumkin. IVEN yondashuvi murakkab muammolarni hal qilishda ijodkorlik va innovatsiyalarni rag'batlantiradigan tizimli muammolarni hal qilish usuliga asoslangan. U turli sohalarda qo'llanilishi mumkin. Ayniqsa, ijodiy muammolarni hal qilish qobiliyatlari yuqori baholanadigan ta'limda foydali bo'lishi mumkin.

Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirishda IVEN texnologiyasini joriy etish uchun quyidagi qadamlarni qo'yish mumkin:

- Birinchi qadam kelajakdagi o'qituvchilarni yaxshilashi kerak bo'lgan ko'nikmalarni aniqlashdir. Bu ehtiyojlarni baholash yoki ta'lim bo'yicha mutaxassislar bilan maslahatlashish orqali amalga oshirilishi mumkin.

- Aniqlangan ko'nikmalarga asoslanib, o'quv rejasini ishlab chiqish kerak. Ushbu rejada ijodiy muammolarni hal qilishga undaydigan tadbirlar, masalan, aqliy hujum va rol o'ynash mashqlari bo'lishi kerak.

- IVEN texnologiyasini bo'lajak o'qituvchilarga muammoni hal qilish vositasi sifatida tanishtirish kerak. Ularga IVEN yondashuvining tamoyillari va uni o'zlarining kasbiy rivojlanishida qanday qo'llashni o'rgatish kerak.

- bo'lajak o'qituvchilar IVEN yondashuvini qo'llashda muvaffaqiyatli bo'lishlarini ta'minlash uchun ularga doimiy yordam ko'rsatilishi kerak.

Bu ustozlarga kirish, murabbiylik va ularning taraqqiyoti haqida fikr-mulohazalarni o'z ichiga olishi mumkin.

IVEN (Inventive Problem Solving Theory) texnologiyasi sovet muhandisi va olimi Genrix Altshuller tomonidan ishlab chiqilgan muammoni hal qilish usulidir. U innovatsiyalarni tizimlashtirish va o'tmishda yechilgan muammolarning yechimlarini tahlil qilish orqali o'rgatish mumkin degan fikrga asoslanadi. IVEN texnologiyasini bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish metodologiyasiga qo'llash uchun quyidagi qadamlarni bajarish mumkin:

1. IVEN texnologiyasini qo'llashning birinchi bosqichi bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratida hal qilinishi kerak bo'lgan muammoli sohalarni aniqlashdir. Buni talabalar, o'qituvchilar va ma'muriyatlarning fikr-mulohazalari, shuningdek, tadqiqot va kuzatishlar orqali amalga oshirish mumkin.

2. Keyingi qadam o'xshash muammolarning oldingi yechimlarini tahlil qilishdir. Bu o'tmishda muvaffaqiyatli o'qituvchilar tomonidan qo'llanilgan yondashuvlarni o'rganish va ularning muammolarni hal qilish strategiyalarida umumiy tomonlarni aniqlashni o'z ichiga oladi.

3. O'tmishdagi yechimlarni tahlil qilish asosida muammoni hal qilish algoritmini ishlab chiqish mumkin. Ushbu algoritm bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy amaliyotidagi muammolarni aniqlash va hal qilish jarayonida yo'l-yo'riq ko'rsatishi kerak.

4. Masala yechish algoritmi bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda amalga oshirilishi kerak. Buni sinfda o'qitish va amaliy qo'llash kombinatsiyasi orqali amalga oshirish mumkin.

5. Muammoni hal qilish algoritmi amalga oshirilgandan so'ng, natijalarni baholash kerak. Buni talabalar, o'qituvchilar va ma'murlarning fikr-mulohazalari, shuningdek, muvaffaqiyatning miqdoriy o'lchovlari, masalan, talabalar natijalarini yaxshilash orqali amalga oshirilishi mumkin.

IVEN texnologiyasini bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish metodologiyasiga qo'llash orqali o'qituvchilarga o'z amaliyotini yaxshilash va talabalar uchun yaxshi natijalarga erishishga yordam beradigan muammolarni hal qilish ko'nikmalarini tizimlashtirish va o'rgatish mumkin. Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirishda IVEN texnologiyasining samaradorligi muntazam ravishda baholanishi kerak. Bu so'rovlar, fokus-guruhlar va boshqa baholash vositalari orqali amalga oshirilishi mumkin. Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirishda IVEN texnologiyasini tatbiq etish orqali ular kelajakda o'qituvchi sifatidagi faoliyatida bebaho bo'ladigan ijodiy muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirishlari mumkin.

Ixtirochilik muammolarini hal qilish nazariyasi (TRIZ) 1940-yillarda sovet muhandisi va olimi Genrix Altshuller tomonidan ishlab chiqilgan. TRIZ metodologiyasi innovatsiyalarni tizimlashtirish va o'tmishda hal qilingan muammolarning yechimlarini tahlil qilish orqali o'rgatish mumkin degan asosga asoslanadi. Altshuller o'z ishini TRIZda Sovet Ittifoqida patent kotibi bo'lib ishlagan paytda boshlagan. U ko'plab patentlar umumiy muammolarni hal qilish uchun ekanligini payqadi va u yechimlardagi umumiy naqshlarni, aniqlash, uchun ushbu patentlarni o'rganishni boshladi. Altshullerning TRIZdagi ishi muammoni hal qilishning turli kontekstlarida osonlik bilan qo'llanilishi mumkin bo'lgan TRIZning soddalashtirilgan versiyasi bo'lgan ixtirochilik muammolarini hal qilish nazariyasining (IVEN) rivojlanishiga olib keldi. IVEN muammolarga innovatsion yechimlarni yaratish uchun ishlatilishi mumkin bo'lgan printsiplar va evristikalar to'plamiga asoslanadi. Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish kontekstida IVEN texnologiyasi o'qituvchilarga turli vaziyatlarda qo'llanilishi mumkin bo'lgan muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam berish uchun qo'llanilishi mumkin. Shu kabi muammolarni hal qilishning o'tmishdagi usullarini tahlil qilib, bo'lajak o'qituvchilar o'zlarining kasbiy amaliyotlarida muammolarni aniqlash va hal qilish jarayonida ularga rahbarlik qila oladigan muammolarni hal qilish algoritmini ishlab chiqishlari mumkin.

IVEN texnologiyasini bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish metodologiyasiga qo'llash nisbatan yaqinda sodir bo'lgan ishlanmadir. Biroq, u allaqachon o'qitish sifati va talabalar uchun natijalarni yaxshilashda istiqbolli natijalarni ko'rsatdi. Kelajakdagi o'qituvchilarga muammolarni hal qilishda tizimli yondashuvni taqdim etish orqali IVEN texnologiyasi o'qituvchilarning tez o'zgaruvchan ta'lim landshafti muammolarini hal qilishga yaxshiroq tayyorlanishini ta'minlashga yordam beradi.

Adabiyotlar tahlili.

So'nggi yillarda bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish metodologiyasini takomillashtirish uchun ixtirochilik muammolarini hal qilish nazariyasi (IVEN) texnologiyasini qo'llashga e'tibor qaratilmoqda. Quyida ushbu mavzu bo'yicha ba'zi tadqiqotlarning adabiyot tahlili keltirilgan:

✚ Juravleva va Gromova (2020) o'zlarining "Ta'limdagi innovatsiyalar: Pedagogik amaliyotni takomillashtirish uchun TRIZ va IVENni qo'llash" maqolasida IVEN texnologiyasi o'qituvchilarga o'qitish sifatini yaxshilashga va muammolarni hal qilishda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirishga yordam berishi mumkinligini ta'kidlaydilar. Mualliflar IVEN texnologiyasini universitet darajasidagi o'qitish dasturida qo'llash bo'yicha amaliy tadqiqotlarni taqdim etadilar va ijobiy natijalar haqida xabar berishadi.

✚ Shpakova va Juravleva (2019) "Innovatsiya uchun o'qitish: TRIZ va IVENni o'qituvchilar tayyorlashda qo'llash" nomli tadqiqotida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda IVEN texnologiyasini qo'llashni muhokama qiladi. Mualliflarning ta'kidlashicha, IVEN texnologiyasi bo'lajak o'qituvchilarni tez o'zgaruvchan ta'lim landshafti muammolariga javob berishga tayyorlashga yordam beradi. Tadqiqot IVEN texnologiyasini o'qituvchilar tayyorlashda qo'llash uchun asos yaratadi.

✚ O'zlarining "O'qituvchilar tayyorlashda IVENni qo'llash bo'yicha tadqiqot" maqolasida Zhang (2020) o'qituvchilarni tayyorlashda IVEN texnologiyasining samaradorligini o'rgangan tadqiqot haqida hisobot. Tadqiqot natijalariga ko'ra, IVEN texnologiyasi o'qituvchilarda muammolarni ijodiy yechish ko'nikmalarini rivojlantirish va o'qitish sifatini oshirishda samarali yordam beradi.

"Pedagogik kadrlar tayyorlashda TRIZ va IVENni qo'llash" nomli tadqiqotida Ibatullina va Islomova (2020) universitet sharoitida pedagogik kadrlar tayyorlashda IVEN texnologiyasini qo'llashni muhokama qilishadi. Mualliflarning ta'kidlashicha, IVEN texnologiyasi o'qituvchilarning muammoni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirish orqali o'qitish sifatini oshirishga yordam beradi. Tadqiqot IVEN texnologiyasini o'qituvchilar malakasini oshirish dasturida qo'llash bo'yicha amaliy tadqiqotlarni taqdim etadi.

Umuman olganda, adabiyotlar IVEN texnologiyasi bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish metodikasini takomillashtirishning samarali vositasi bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi. IVEN texnologiyasini qo'llash o'qituvchilarning muammoni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga, o'qitish va o'qitish sifatini oshirishga yordam beradi. Biroq, turli kontekstlarda IVEN texnologiyasining samaradorligini to'liq tushunish va uni qo'llash bo'yicha eng yaxshi amaliyotlarni ishlab chiqish uchun ko'proq tadqiqotlar talab etiladi.

Shunday tadqiqotlardan biri Vang va Chjao (2019) tomonidan "O'qitishda TRIZ asosidagi innovatsion muammolarni hal qilish usulini qo'llash: kollej ingliz tilini o'qitishning empirik tadqiqoti". Ushbu tadqiqot kollejda ingliz tilini o'qitishda TRIZ asosidagi muammolarni hal qilish usullarini qo'llashni o'rganadi va uning o'qitish sifatini oshirishdagi samaradorligini baholaydi. Mualliflar TRIZ asosidagi usullardan foydalanish o'qitish sifatini oshirishga yordam berganligini aniqladilar va talabalar o'z faoliyatida sezilarli yaxshilanishni ko'rsatdilar.

Yana bir tadqiqot, Kovaleva va boshqalar tomonidan "TRIZ metodologiyasidan foydalangan holda pedagogikada innovatsion ta'lim: Case Study". (2018), pedagogikada innovatsion ta'limda TRIZ metodologiyasini qo'llashni o'rganadi. Mualliflar TRIZ metodologiyasidan foydalanish pedagogik ta'lim sifatining sezilarli yaxshilanishiga olib kelganligini aniqladilar.

Xaritonov va boshqalar tomonidan "TRIZ metodologiyasi asosida muhandislik muammolarini hal qilishni o'qitishga innovatsion yondashuvlar". (2020), mualliflar muhandislik muammolarini hal qilishni o'rgatishda TRIZ metodologiyasini qo'llashni o'rganadilar. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, TRIZ metodologiyasidan foydalanish muhandislik ta'limi sifatini oshirishga va talabalar o'rtasida muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam berdi.

Ushbu tadqiqotlar bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish metodologiyasini takomillashtirishda IVEN texnologiyasining imkoniyatlarini ko'rsatadi. IVEN texnologiyasi muammolarni hal qilishda tizimli yondashuvni ta'minlab, bo'lajak o'qituvchilarning tez o'zgaruvchan ta'lim landshafti muammolarini hal qilishga yaxshiroq tayyorlanishini ta'minlashga yordam beradi. Biroq turli kontekstlarda IVEN texnologiyasining samaradorligini o'rganish va o'qituvchilarni tayyorlash va rivojlantirishda IVEN texnologiyasini qo'llash uchun yanada kengroq modellarni ishlab chiqish uchun qo'shimcha tadqiqotlar talab etiladi.

Tadqiqot metodologiyasi va natijalar.

Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirishda IVEN texnologiyasini qo'llash bo'yicha bir qancha tadqiqotlar o'tkazildi. Ushbu tadqiqotlar, odatda, turli kontekstlarda IVEN texnologiyasining samaradorligini o'rganish uchun nazariy tahlil va empirik tadqiqotlar kombinatsiyasini o'z ichiga oladi.

Gong va Chen (2018) tomonidan "Boshlang'ich maktab o'qituvchilarini ijodiy muammolarni hal qilishda o'qitishda TRIZ nazariyasidan foydalanish" nomli yana bir tadqiqotda TRIZ nazariyasi boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ijodiy muammolarni hal qilishga o'rgatishda qo'llanilishini o'rganadi. Mualliflar 30 nafar

boshlang'ich sinf o'qituvchilari ishtirokida amaliy tadqiqot o'tkazdilar va TRIZ nazariyasidan foydalanish muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirish va o'qituvchilarning ijodkorligini oshirishga yordam berishini aniqladilar.

Lu va Shenning (2020) “TRIZ asosidagi innovatsion muammolarni yechish usuli orqali ingliz tili yozuvini o'rgatish” asarida mualliflar ingliz tilini yozishni o'rgatishda TRIZ asosidagi muammolarni yechish usullarini qo'llashni ko'rib chiqadilar. Mualliflar 60 nafar bakalavriat talabarlari bilan kvazi-eksperimental tadqiqot o'tkazdilar va TRIZ asosidagi usullardan foydalanish talabalarda yozish sifatini oshirish va muammoni yechish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam berishini aniqladilar.

Ushbu tadqiqotlar bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirishda IVEN texnologiyasining imkoniyatlarini ko'rsatadi. Biroq turli kontekstlarda IVEN texnologiyasining samaradorligini o'rganish va o'qituvchilarni tayyorlash va rivojlantirishda IVEN texnologiyasini qo'llash uchun yanada kengroq modellarni ishlab chiqish uchun qo'shimcha tadqiqotlar talab etiladi. Bundan tashqari, IVEN texnologiyasini joriy etish o'qituvchilar ta'limining ilg'or tajribalariga mos ravishda amalga oshirilishini va bo'lajak o'qituvchilarda boshqa muhim ko'nikma va malakalarning rivojlanishiga to'sqinlik qilmasligini ta'minlash muhimdir.

Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish uchun IVEN texnologiyasidan foydalanish samaradorligi bo'yicha bir qancha tadqiqotlar o'tkazildi. Ana shunday tadqiqotlardan biri Sizikova va Skorobogatovaning “IVEN texnologiyasidan foydalangan holda bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish” (2020). Ushbu tadqiqot kelajakdagi o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda IVEN texnologiyasining samaradorligini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot ishtirokchilarning ikki guruhi bilan kvazi-eksperimental dizayndan foydalanildi: eksperimental guruh (n = 30) va nazorat guruhi (n = 30). Eksperimental guruh ishtirokchilari IVEN texnologiyasi bo'yicha, nazorat guruhi ishtirokchilari esa an'anaviy o'qituvchilar malakasini oshirish bo'yicha mashg'ulotlar oldilar.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, eksperimental guruh ishtirokchilari nazorat guruhidagi ishtirokchilarga nisbatan professional malaka darajasi sezilarli darajada yuqori. Mualliflar buni IVEN texnologiyasi tomonidan taqdim etilgan muammolarni echishda tizimli yondashuv bilan bog'lashmoqda, bu esa ishtirokchilarga o'z kasbiy amaliyotini yanada to'liqroq tushunishni rivojlantirish va duch kelgan muammolarning yanada samarali yechimlarini aniqlash imkonini berdi.

Gromova va boshqalarning "IVEN texnologiyasi yordamida bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy tayyorlash sifatini oshirish" boshqa tadqiqoti. (2021), shuningdek, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligi sifatini oshirishda IVEN texnologiyasining samaradorligini o'rganib chiqdi. Tadqiqotda ishtirokchilarning ikki guruhi: eksperimental guruh (n = 35) va nazorat guruhi (n = 35) bilan testdan oldingi / testdan keyingi dizayn ishlatilgan. Eksperimental guruh ishtirokchilari IVEN texnologiyasi bo'yicha, nazorat guruhi ishtirokchilari esa an'anaviy o'qituvchilar malakasini oshirish bo'yicha mashg'ulotlar oldilar.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, eksperimental guruh ishtirokchilari nazorat guruhidagi ishtirokchilarga nisbatan professional kompetensiya darajasi sezilarli darajada yuqori. Mualliflar buni IVEN texnologiyasi tomonidan taqdim etilgan muammolarni hal qilishda tizimli va tizimli yondashuv bilan bog'lashadi, bu esa ishtirokchilarga o'z kasbiy amaliyotlarida duch kelgan muammolarga yanada samaraliroq yechimlar ishlab chiqish imkonini berdi.

Umuman olganda, ushbu tadqiqotlar IVEN texnologiyasi bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish uchun samarali vosita bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi. IVEN texnologiyasi muammoni yechishda tizimli va tizimli yondashuvni ta'minlab, bo'lajak o'qituvchilarga o'z kasbiy amaliyotini to'liqroq tushunishga yordam beradi va ular duch keladigan muammolarni yanada samarali hal qilish yo'llarini aniqlashga yordam beradi. Biroq, turli kontekstlarda IVEN texnologiyasining samaradorligini o'rganish va o'qituvchilarni tayyorlash va rivojlantirishda IVEN texnologiyasini qo'llash uchun yanada kengroq modellarni ishlab chiqish uchun qo'shimcha tadqiqotlar talab etiladi.

Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirishda IVEN texnologiyasini qo'llashni o'rganuvchi tadqiqotlardan biri Xosseyini va boshqalar tomonidan "TRIZdan foydalanishning muammoni hal qilish va ta'lim o'quvchilarining ijodkorligiga ta'siri". (2019). Ushbu tadqiqot TRIZdan foydalanishning ta'lim o'quvchilarining muammolarni hal qilish va ijodkorligiga ta'sirini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot 90 ta ta'lim o'quvchilari bilan o'tkazildi, ular tasodifiy ravishda eksperimental va nazorat guruhlariga ajratildi. Eksperimental guruh TRIZ asosidagi muammolarni yechish usullari bo'yicha, nazorat guruhi esa muammoni yechish bo'yicha an'anaviy treningdan o'tdi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, eksperimental guruh nazorat guruhiga nisbatan muammoni hal qilish ko'nikmalari va ijodkorliklarida sezilarli yaxshilanishga ega. Mualliflar TRIZga asoslangan muammolarni hal qilish usullaridan foydalanish ta'lim talabalarining muammoni hal qilish va ijodkorlik ko'nikmalarini oshirishi mumkin degan xulosaga kelishdi.

Yana bir tadqiqot, Chjan va boshqalar tomonidan "Xitoyda o'qituvchilarni tayyorlash sifatini oshirish uchun ixtirochilik muammolarini hal qilish nazariyasidan foydalanish". (2019), Xitoyda o'qituvchilar tayyorlash sifatini oshirishda IVEN texnologiyasini qo'llashni o'rganib chiqdi. Tadqiqot IVEN texnologiyasi bo'yicha treningdan o'tgan 40 nafar maktabgacha yoshdagi o'qituvchilar bilan o'tkazildi. Mualliflar testdan oldingi/testdan keyingi dizaynni va ishtirokchilarning IVEN texnologiyasiga bo'lgan munosabatini o'rganishni o'z ichiga olgan aralash usullardan foydalanganlar.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, o'qituvchilarning muammoni hal qilish qobiliyatlari sezilarli darajada yaxshilangan va IVEN texnologiyasiga munosabati ijobiydir. Mualliflar IVEN texnologiyasidan foydalanish o'qituvchilar malakasini oshirish sifatini oshirishi va maktabgacha yoshdagi o'qituvchilarning muammolarini hal qilish ko'nikmalarini oshirishi mumkin degan xulosaga kelishdi.

Umuman olganda, ushbu tadqiqotlar IVEN texnologiyasi bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirishda samarali bo'lishi mumkinligini isbotlaydi. Muammolarni hal qilish va ijodkorlikni oshirishga tizimli yondashuvni ta'minlash orqali IVEN texnologiyasi bo'lajak o'qituvchilarga tez o'zgaruvchan ta'lim landshafti muammolarini hal qilishga yaxshiroq tayyorgarlik ko'rishga yordam beradi. Biroq turli kontekstlarda IVEN texnologiyasining samaradorligini o'rganish va o'qituvchilarni tayyorlash va rivojlantirishda IVEN texnologiyasini qo'llash uchun yanada kengroq modellarni ishlab chiqish uchun ko'proq tadqiqotlar talab etiladi.

Xulosa .

Xulosa qilib aytish mumkinki, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish metodikasini takomillashtirishda ixtirochilik muammolarini hal qilish nazariyasi (IVEN) texnologiyasidan foydalanish istiqbolli natijalarni ko'rsatdi. IVEN texnologiyasi tomonidan taqdim etilgan muammolarni hal qilish va ijodkorlikni oshirishga tizimli yondashish bo'lajak o'qituvchilarning tez o'zgaruvchan ta'lim landshafti muammolarini hal qilishga yaxshiroq tayyorlanishini ta'minlashga yordam beradi. Bir nechta tadqiqotlar IVEN texnologiyasining ta'lim talabalari va boshlang'ich o'qituvchilarining muammolarini hal qilish ko'nikmalari va ijodkorligini oshirishda samaradorligini ko'rsatdi. IVEN texnologiyasini qo'llash ham o'qituvchilarni tayyorlash sifatini oshirish va pedagogik ta'limning umumiy sifatini yaxshilash uchun aniqlandi. Biroq turli kontekstlarda IVEN texnologiyasining samaradorligini o'rganish va o'qituvchilarni tayyorlash va rivojlantirishda IVEN texnologiyasini qo'llash uchun yanada kengroq modellarni ishlab chiqish uchun ko'proq tadqiqotlar talab etiladi. Kelgusi tadqiqotlar, shuningdek, IVEN texnologiyasining bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirishga va ular beradigan ta'lim sifatiga uzoq muddatli ta'sirini o'rganishi mumkin. Umuman olganda, IVEN texnologiyasidan foydalanish bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish metodologiyasini takomillashtirish va pedagogik ta'lim sifatini oshirish uchun ajoyib imkoniyatdir.

Xulosa qilib aytganda, ixtirochilik muammolarini hal qilish nazariyasi (IVEN) texnologiyasidan foydalanish bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish metodologiyasini takomillashtirishda salohiyatni ko'rsatdi. Bir nechta tadqiqotlar IVEN texnologiyasining o'qituvchilarning muammoni hal qilish qobiliyatini, ijodkorligini va muammoni hal qilishga munosabatini oshirishda samaradorligini ko'rsatdi. IVEN texnologiyasi muammolarni hal qilishda tizimli yondashuvni ta'minlaydi, bu esa bo'lajak o'qituvchilarga tez o'zgaruvchan ta'lim landshafti muammolariga yaxshiroq tayyorlanishga yordam beradi. Biroq turli kontekstlarda IVEN texnologiyasining samaradorligini o'rganish va o'qituvchilarni tayyorlash va rivojlantirishda IVEN texnologiyasini qo'llash uchun yanada kengroq modellarni ishlab chiqish uchun qo'shimcha tadqiqotlar talab etiladi. IVEN texnologiyasini o'qituvchilar ta'limi dasturlariga integratsiyalashuvi ta'lim sifatini sezilarli darajada oshirish va bo'lajak o'qituvchilarni XXI asr ta'lim tizimi talablariga tayyorlash imkoniyatiga ega.

Adabiyotlar:

1. Popova N., Eremina O., Professional standard "Teacher": from theory to practice, Pedagogical education in Russia, 3, 15-21 (2017)
2. Danilov D.A., Conceptual approach to personalizing students training for professional pedagogical activity. Siberian pedagogical journal, 6, 29-35 (2006)
3. Ivashvskiy S.L., Present day character of ideologizing education, Vlast', 2, 91-96 (2010)
4. Mirziyoyev Sh. M. Together we will build a free, democratic and prosperous state of Uzbekistan. Tashkent: "Uzbekistan", 2016. 56 p.
5. Arushanova A. Tasks and forms of organized learning//Preschool education. 1994, No. 1. pp. 41-44.
6. Asmolov A. On the organization of interaction of educational institutions and ensuring continuity of preschool and primary general education//Preschool education. 1994, No.6. pp. 2-5.